

Χρήστος Μαλαχίας

Στην Ικαρία, με τα πλοία του μύθου

Από μύθο πήρε το όνομά της, με μύθους –αθηθινούς ή φαντασιακούς– συνεχίζει να πορεύεται. Η «άλλη» Ικαρία, ο πολιτισμός και τα καράβια της. Σπάνια ντοκουμέντα, με το φακό και το συλλεκτικό μεράκι του φωτογράφου Χρήστου Μαλαχία

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: ΧΑΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Θαλασινά και στεριανά ταξίδια στην Ικαρία, με τις έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες του αρχείου του Χρήστου Μαλαχία. Σ' ένα νησί που χτίζει και συνεχώς ανατροφοδοτεί τους μύθους του. Είτε ως «Κούβα του Αιγαίου» είτε με το brand name του εναλλακτικού τουρισμού, το νησί της εξορίας, της μακροζωίας και των πανηγυριών διαθέτει τόσο μεγάλη μικροϊστορία, που δεν γίνεται παρά να παραμένει ζωντανή. Και ο πιο ζωντανός τρόπος να καταπιαστείς μαζί της είναι να την αποτυπώσεις σε εικόνες. Έτσι, δίπλα στους μύθους που στοιχειώνουν το ιδιόμορφο νησί του Ανατολικού Αιγαίου, για τα μεταμεσονύχτια καταστήματα, το φούρνο που «χαρίζει» ψωμί και τους βραδύρυθμους νησιώτες, στέκει ένας μύθος πέρα για πέρα αληθινός. Στην πλατεία του Χριστού, του κεντρικού χωριού των Ραχών Ικαρίας, το φωτογραφείο του Χρήστου Μαλαχία είναι σημείο αναφοράς από το 1979 για όποιον αναζητά την πραγματική φυσιογνωμία του τόπου. Παλιά βιβλία, αντικείμενα, σπάνιες φωτογραφίες διαμορφώνουν έναν ιδιαίτερο ποιοτικό χώρο. Και το μάτι του παραβολάτρη πέφτει κατευθείαν στο επιζωγραφισμένο ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, το ατμόπλοιο που αποτέλεσε τη ναυαρχίδα της Ελευθέρας Πολιτείας Ικαρίας του 1912 –ενός ακόμη ικαριώτικου μύθου που κυκλοφορεί και σε μπλουζάκια. Επειδή όμως ου γαρ έρχεται μό-

νον, το φωτογραφείο-ιστορικό αρχείο έκλεισε. Αλλά ο ίδιος ο Χρήστος Μαλαχίας συνεχίζει αιεθαλής ένα έργο φωτογράφισης και συλλογής αντικειμένων που απορείς πώς μπορεί να εκπονηθεί μόλις από ένα άτομο. Και μάλιστα με ρυθμούς Ικαρίας. Η επίσκεψη στο σπίτι του, λοιπόν, στο προσωπικό του γραφείο-ατελιέ, ήταν αναπόφευκτη. Ένα μουσείο μέσα σ' ένα άλλο μουσείο. Ένα αρχείο-θησαυρός, σ' ένα σύγχρονο χώρο ενός παραδοσιακού ικαριώτικου σπιτιού –με τους κήπους του, το πατητήρι, το αλώνι, το φούρνο, το μαγερείο, απ' όπου δεν θες και δεν μπορείς να φύγεις. Αφού περάσεις απ' την κουζίνα της Αργυρώς, απ' όπου και πάλι δεν θες να φύγεις, αντικρίζεις τη ζωντανή ιστορία.

Ο Χρήστος Μαλαχίας δεν είναι απλώς ένας φωτογράφος. Φέρει το μικρόβιο του συλλέκτη, ενός εμβριθούς τοπικού ιστοριοδίφη, και αυτό το διαπιστώνεις αμέσως. Τόσο μπαίνοντας στο χώρο του αρχείου του, όπου άπειρα αντικείμενα –εφημερίδες, τόμοι, φωτογραφίες, ιστορικά τεκμήρια– φαίνονται τακτοποιημένα αλλά μάλλον υπακούουν στην παράδοση τάξη ενός φύσει χαοτικού υλικού, όσο και συνομιλώντας μαζί του. Οι αφηγήσεις για την Ικαρία εναλλάσσονται χαρισματικά μεταξύ σπάνιων πληροφοριών για Γενοβέζους ιππότες, Οθωμανούς διοικητές, Έλληνες αντάρτες και εξόριστους, και ανεκδοτολογίας για ιδιαίτερες μορφές του νησιού, ευτράπε- ➤